

67

EL - MULK / VLAST

OBJAVLJENA U MEKI, IMA 30 AJETA

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 تَبْرَأُكَ الَّذِي بِيَدِهِ الْمُلْكُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ۝ الَّذِي خَلَقَ
 الْمَوْتَ وَالْحَيَاةَ لِيَبْلُوَكُمْ أَيُّكُمْ أَحْسَنُ عَمَلًا وَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ۝
 الَّذِي خَلَقَ سَبْعَ سَمَاوَاتٍ طِبَاقًا مَا تَرَى فِي خَلْقِ الرَّحْمَنِ مِنْ تَفَوتٍ
 فَأَرْجِعِ الْبَصَرَ هَلْ تَرَى مِنْ فُطُورٍ ۝ ثُمَّ أَرْجِعِ الْبَصَرَ كَرَّتَيْنِ
 يَنْقَلِبْ إِلَيْكَ الْبَصَرُ خَاسِئًا وَهُوَ حَسِيرٌ ۝ وَلَقَدْ زَيَّنَّا السَّمَاءَ
 الدُّنْيَا بِمَصْبُوحٍ وَجَعَلْنَا مَازُجًا لِلشَّيْطَانِ وَأَعْتَدْنَا لَهُمْ
 عَذَابَ السَّعِيرِ ۝

U ime Allaha, Svemilosnog, Milostivog!
Uzvišen je Onaj u Čijoj je ruci vlast - On sve može! /1/ Onaj Koji je dao smrt i život da bi iskušao koji će od vas bolje postupati; On je Silni, Onaj Koji prašta, /2/ Onaj koji je sedam nebesa jedne iznad drugih stvorio - ti u onome što Svemilosni stvara ne vidiš nikakva nesklada, pa ponovo pogledaj vidiš li ikakav nedostatak, /3/ zatim ponovo više puta pogledaj, pogled će ti se vratiti klonuo i umoran. /4/ Mi smo najbliže nebo sjajnim svjetiljkama ukrasili i učinili smo ih vatrom za gađanje šejtana, za koje smo patnju u ognju pripremili. /5/

Prenosi Imam Ahmed, čiji se sened veže za Ebu - Hurejrea, koji kaže: "Poslanik, s.a.v.s., rekao je (478): 'U Kur'anu postoji sura od trideset ajeta koja će biti zagovornik onome ko je uči dok mu se ne oprost.' To je: **"Uzvišeni je Onaj u Čijoj je ruci vlast."** Ovaj hadis prenose autori četiri Sunena, a Et-Tirmizi smatra da je ovaj hadis hasen. Et-Taberani, kao i Hafiz ed-Dija' el-Makdisi prenose od Enesa, koji je rekao: "U Kur'anu postoji sura koja će se zauzimati za onog ko je uči, sve dok ga ne uvede u Dženet:

'Uzvišeni je Onaj u čijoj je ruci vlast.'" Et-Tirmizi prenosi od Džabira (480): "Allahov Poslanik, s.a.v.s.,

ne bi zaspao dok ne bi proučio sure 'El-Mulk' i 'Es-Sedžda'."

Sintagma iz ovog ajeta **"Njegova ruka"** pojam je koji označava jedan od atributa Allaha, dž.š., a ne Njegovu dobrotu i moć. To je uistinu "Allahova ruka", bez ikakve kvalifikacije, ni na koji način ne liči rukama stvorenja. On upravlja onako kako želi. Allah Uzvišeni veliča Sebe i daje do znanja da je vlast u Njegovoj ruci. On ima potpunu vlast nad svim Svojim stvorenjima i postupa kako želi. Njegovoj odluci niko ne protivurječi. Nikome ne polaže račun za ono što radi. Njemu se sve pokorava, Njegovoj pravедnosti i odredbi. Uzvišeni je rekao: **"On sve može!"**; a zatim:

"Onaj Koji je stvorio smrt i život." Ovaj ajet kao argument uzimaju oni koji kažu da je smrt egzistirajuća pojava i da je stvorena. Smisao je ajeta da je Allah, dž.š., stvorio cjelokupnu prirodu iz ništavila da bi ih iskušao, tj. da bi pokazao koji će od njih bolje postupati. Isti smisao imaju i riječi Uzvišenog:

"Kako možete ne vjerovati u Allaha, vi koji ste bili ništa, pa vam je On život dao." (2:28) U ajetu je izražena terminološka razlika - prvog stanja, koje se naziva "smrt", ništavilo, do drugog, pojave razvitka, koje se imenuje pojmom "život". Stoga je Uzvišeni rekao:

"On će, zatim, učiniti i da pomrete i poslije će vas oživiti",

"da bi iskušao koji će od vas bolje postupati",

tj. koji će od vas korisnije postupati, a nije rečeno: ko će više uraditi? Potom Allah Uzvišeni kaže: **"On je Silni, Onaj Koji prašta"**, tj. On je Silan, Veličanstven, Moćan, Slavan, a u isto vrijeme Onaj Koji prašta onome ko Mu se pokaje i onome ko od Njega oprost zatraži nakon što Mu je otkazao poslušnost i prekršio Njegove naredbe. Uzvišeni je rekao: **"Onaj Koji je sedam nebesa jedne iznad drugih stvorio"**, tj. nebesa su jedna iznad drugih, da li su ona međusobno povezana, u smislu da su gornja nad donjima, ili su međusobno razdvojena, a između njih praznina, manje je bitno. O ovom pitanju postoje dva navedena stava, a tačniji je drugi, kako je to navedeno u hadisu o Poslanikovom, s.a.v.s. noćnom putovanju. Uzvišeni kaže:

"ti u onome što Svemilosni stvara ne vidiš nikakva nesklada", tj. u onome što Svemilosni stvara nema protvriječnosti, nesklada, oprečnosti, greške, nedostataka i nereda. Zato je Uzvišeni rekao:

"pa ponovo pogledaj - vidiš li ikakav nedostatak", tj. pogledaj u nebo pa razmisli o njemu! Vidiš li na njemu bilo kakav nedostatak, mahanu, grešku ili kakvu pukotinu?! Uzvišeni kaže: **"...zatim ponovo pogledaj više puta"**, tj. **pogledaj pažljivo drugi put.** **"...pogled će ti se vratiti klonuo"**, tj. pogled ćeš odvratiti šta god pogledaš, odnosno pogled će se vratiti tebi samom. **"...klonuo"**, tj. ma koliko nastojao, nećeš vidjeti nikakvu mahanu niti grešku, **"...umoran"**, tj. klonut

+ Objavljena nakon sure "Et-Tur".

će ti pogled, odustat ćeš zamoren, uzaludno pokušavajući, a nesavršenost se ne može vidjeti, jer se isključuje nesavršenost u stvaranju nebesa. Allah nam je, dž.š., objasnio savršenstvo nebesa i njegove ukrase kada je rekao: **"Mi smo vama najbliže nebo sjajnim zvijezdama ukrasili"**, misli se na zvijezde stajalice i one koje se kreću, a sve su smještene na nebesima. Allah, dž.š., kaže:

"I učinili smo ih za gađanje šejtana", sastavljena lična zamjenica koja se nalazi u sintagmi **"i učinili smo ih"** odnosi se na (zvijezde) svjetiljke kao vrstu, a ne na njih pojedinačno, jer Allah, dž.š., ne pogađa šejtane zvijezdama koje su na nebu, nego plamenom iz nečeg drugog, a možda i iz samih zvijezda. A Allah, dž.š., najbolje zna.

Za riječi Uzvišenog: **"...za koje smo patnju u ognju pripremili"**, tj. na ovom svijetu pripremili smo šejtanima ovakvo poniženje, a na ahiretu smo im patnju u ognju namijenili, Katade kaže: "Ove zvijezde stvorene su iz tri razloga: Allah, dž.š., stvorio ih je kao nebeski ukras, kao sredstvo kojim bi se gađali šejtani i putokazi onima koji se orijentiraju prema njima. Ko tumači mimo ova tri načina, govori po svom nahodjenju i zaista će upropastiti svoju sreću, uništiti će svoj udio i preuzeti će na sebe ono čega nije svjestan." Isti stav zauzimaju Ibn-Džerir i Ibn Ebi-Hatim.

وَالَّذِينَ كَفَرُوا بِرَبِّهِمْ عَذَابُ جَهَنَّمَ وَسَاءَ
الْمَصِيرُ ۝ إِذَا الْفُؤَادُ فِيهَا سَمِعُوا لَهَا شَهيقًا وَهِيَ تَفُورُ ۝ تَكَادُ تَمَيَّزُ
مِنَ الْعَيْظِ كَمَا أَلْقَى فِيهَا فَوْجٌ سَأَلْتَهُمْ خَزَنَتُهَا أَلَمْ يَأْتِكُمْ نَذِيرٌ ۝
قَالُوا بَلَىٰ قَدْ جَاءَنَا نَذِيرٌ فَكَذَّبْنَا وَقُلْنَا مَا نَزَّلَ اللَّهُ مِن شَيْءٍ إِنْ أَنشَأْ
إِلَّا فِي ضَلَالٍ كَبِيرٍ ۝ وَقَالُوا لَوْ كُنَّا نَسْمَعُ أَوْ نَعْقِلُ مَا كُنَّا فِي أَصْحَابِ
السَّعِيرِ ۝ فَاعْتَرَفُوا بِذُنُوبِهِمْ فَسَحَقَ الْأَصْحَابُ السَّعِيرِ ۝

A onima koji ne vjeruju u Gospodara svoga pripada kazna Džehennema, a užasno je on boravište! /6/ Kad budu u nj bačeni, hućanje njegovo će čuti, i on će ključati, /7/ gotovo da se od bijesa raspadne. Kad god se koja gomila u nj baci, stražari u njemu će je upitati: "Zar nije niko dolazio da vas opominje?" /8/ "Jest, dolazio nam je onaj koji nas je opominjao", odgovorit će, "a mi smo poricali i govorili: 'Allah nije objavio ništa, vi ste u velikoj

zabludi!" /9/ I reći će: 'Da smo slušali ili razmišljali, ne bismo među stanovnicima ognja bili!' /10/ I oni će priznati svoje grijehe, pa, stanovnici Džehennema ognjenog daleko bili! /11/

Uzvišeni kaže:

"A onima koji ne vjeruju u Gospodara svoga pripada kazna Džehennema, a užasno je on boravište!", tj. Džehennem je mjesto žestoke kazne i tegobno utočište.

"Kad budu u nj bačeni, hućanje njegovo će čuti", tj. čut će se urlici, "i on će ključati", tj. vret će, a i oni u njemu. Uzvišeni kaže: **"gotovo da se od bijesa raspadne"**, tj. malo nedostaje da se raspadne u dijelove od žestoke srdžbe prema onima koji su u Džehennemu.

"Kad god se koja gomila u nj baci, stražari u njemu će je upitati: 'Zar nije niko dolazio da vas opominje?' Jest, dolazio nam je onaj koji nas je opominjao', odgovorit će, 'a mi smo poricali i govorili: Allah nije objavio ništa, vi ste u velikoj Zabludi!" Uzvišeni nas podsjeća na Njegovu pravdu i savršenstvo stvaranja jer On nikoga ne kažnjava a da mu prethodno nije pružio dokaz Svoga Postojanja i da mu nije poslao poslanika, kao što je rečeno u ajetu:

"A Mi nijedan narod nismo kaznili dok poslanika nismo poslali!" Oni koji su u Džehennemu, na ovaj način, odbacujući Allahove, dž.š., naredbe, čine nepravdu sami sebi. Kajat će se zbog toga, kada im njihovo kajanje neće biti od koristi i reći će:

"Da smo slušali ili razmišljali, ne bismo među stanovnicima ognja bili!" Prenosi Imam Ahmed, čiji se sened veže za nekog ko je čuo da je Allahov, dž.š., Poslanik rekao: (481) "Niko neće biti bačen u džehenemsku vatru, a da nije znao da ta vatra na njega ima više prava od Dženneta."

"...i oni će priznati svoje grijehe, pa, stanovnici Džehennema ognjenog daleko bili!"

إِنَّ الَّذِينَ
يَخْشَوْنَ رَبَّهُم بِالْغَيْبِ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَأَجْرٌ كَبِيرٌ ۝ وَأَسْرُوا قَوْلَكُمْ
أَوْ أَجْمَرُوا بِهِيَ إِنَّهُ عَلَيْهِ يَدُورُ ۝ أَلَا يَعْلَمُ مَنْ خَلَقَ وَهُوَ
اللطيفُ الخبيرُ ۝ هُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ ذُلُولًا فَامشُوا
فِي مَنَاكِبِهَا وَكُلُوا مِن رِّزْقِهِ وَإِلَيْهِ النُّشُورُ ۝

Onima koji se Gospodara svoga boje i kad ih niko ne vidi - oprost i nagrada velika! /12/ Govorili vi tiho ili glasno - pa, On sigurno zna šta grudi kriju! /13/ A kako i ne bi znao

Onaj koji stvara, Onaj koji sve potanko zna, koji je o svemo potanko obaviješten./14/ On vam je Zemlju pogodnom učinio, pa hodajte predjelima njezinim i hranite se onim što On daje, Njemu ćete poslije oživljavanja odgovarati. /15/

Uzvišeni nas obavještava o onome koji se pribojava za svoj položaj kod Gospodara u stvarima između njega i Allaha, dž.š., odnosno kada je daleko od ljudi. Takav se čovjek suzdržava od grijeha i pokoran je svome Gospodaru i onda kada ga ne vidi niko osim Allaha Uzvišenog, te takvom pripada oprost i velika nagrada, tj. Allah će mu, dž.š., oprostiti njegove grijeha i dat će mu obilnu nagradu, kao što se pouzdano navodi u oba Sahiha (482): "Sedmericu će Allah Uzvišeni zakriliti hladom svoga Arša na dan kada ne bude drugog hlada osim Njegovog. Jedan od njih je čovjek kojeg ugledna i lijepa žena nastoji zavesti a on kaže: 'Zaista, ja se bojim Allaha, dž.š.' Drugi je čovjek koji dijeli sadaku, tajeći je tako da ni njegova lijeva ruka ne zna šta udjeljuje desna. Uzvišeni je rekao, opominjući nas, da je On Upućen u tajne i skrivene misli:

"Govorili vi tiho ili glasno govorili, pa On sigurno zna šta grudi kriju!", tj. zna šta je skriveno u vašim srcima. **"A kako i ne bi znao Onaj Koji stvara"**, tj. zar sve da ne zna Stvoritelj? **"Onaj Koji sve potanko zna, Koji je o svemu obaviješten."** Nakon toga Allah, dž.š., obavještava nas o Svojoj Blagodati prema Njegovim stvorenjima, jer im je potčinio zemlju i učinio je pogodnom. Stvorio ju je mirnim i nepomičnim kopnom, a na njemu postavio brda tako da se ne sudaraju, dao izvore i vrela i ispresijecao ga putevima. Na njemu je ljudima pripremio razna dobra, tlo za usjeve i plodove. Uzvišeni je rekao:

"On vam je Zemlju pogodnom učinio, pa hodajte predjelima njezinim", tj. putujte kuda želite, različitim krajevima tražeći dobiti, ali znajte da to nastojanje neće vam koristiti osim ako vam Allah Uzvišeni ne olakša. Zato je Uzvišeni rekao:

"...i hranite se onim što On daje", pozitivan angažman ne protivrječi tevekkulu.

Prenosi Omer Ibn-Hattab, r.a., da je čuo Allahovog Poslanika, s.a.v.s., kako kaže: (483) "Kada biste se vi oslanjali na Allaha, dž.š., istinskim tevekkulom, On bi vas opskrbljavao kao što opskrbljava ptice, koje osviću gladne a smiruju se site." Ovaj hadis prenose Et-Tirmizi, En-Nesai i Ibn Madže od Ebu-Hurejrea, a Et-Tirmizi kaže da je hasen - sahih. Hadis potvrđuje da ptice lete jutrom i večeri u potrazi za hranom - opskrbom uz oslanjanje na Allaha Uzvišenog, jer je On Potčinitelj, Upravitelj, Stvoritelj svega i **"Njemu ćete poslije oživljavanja odgovarati"**, tj. Njemu ćete se vratiti na Sudnjem danu .

أَمْرًا مِّنْ فِي

السَّمَاءِ أَنْ يَخِفَّ بِكُمْ الْأَرْضُ فَإِذَا هِيَ تَمُورُ ﴿١٦﴾ أَمْ أَمْرًا مِّنْ فِي
السَّمَاءِ أَنْ يُرْسِلَ عَلَيْكُمْ حَاصِبًا فَسَتَعْلَمُونَ كَيْفَ نَذِيرِ ﴿١٧﴾ وَقَدْ
كَذَّبَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَكَيْفَ كَانَ نَكِيرِ ﴿١٨﴾ أَوْ لَمْ يَرْوِ إِلَى الطَّيْرِ
فَوْقَهُمْ صَفًّا وَيَقْبِضْنَ مَا يَمْسُكُهُنَّ إِلَّا الرَّحْمَنُ إِنَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ
بَصِيرٌ ﴿١٩﴾

Jeste li sigurni da vas Onaj Koji je na nebesima neće u zemlju utjerati, kad se ona počne isnenada tresti? /16/ Ili, jeste li sigurni da Onaj Koji je na nebesima na vas neće vjetar s kamenjem poslati? Tada biste saznali kakva je prijetnja Moja! /17/ A poricali su i oni prije njih, pa kakva je bila samo kazna Moja! /18/ Zar oni ne vide ptice iznad sebe kako raširenih krila lete, a i skupljaju ih? Samo ih Svemilosni drži; On, zaista, sve dobro vidi. /19/

Uzvišeni je prema Svojim stvorenjima nježan i milostiv jer je On Onaj Koji je blag, Koji oprašta i Koji daje mogućnost odgode, iako je On moćan da kažnjava Svoja stvorenja zbog nevjerstva nekih od njih ili zbog obožavanja nečega drugog mimo Allaha, dž.š. Uzvišeni je rekao:

"Jeste li sigurni da vas Onaj Koji je na nebesima neće u zemlju utjerati kad se ona počne iznenada tresti?"¹, tj. kada se zemlja uznemiri i pokrene.

"Ili, jeste li sigurni da Onaj Koji je na nebesima na vas neće vjetar s kamenjem

¹ Smatram da je ovo jedan od ajeta koji dokazuju da je Allah, dž.š., na nebesima. Iz Allahovih, dž.š., riječi: "Jeste li sigurni da Onaj Koji je na nebesima", nužno ne proizlazi da on egzistira unutar nebesa. On je vrlo visoko iznad toga. Allah, dž.š., veći je od nebesa i bilo čega drugog. Smisao ajeta nije da nebesa obuhvaćaju Allaha, dž.š., hvala neka je Allahu Uzvišenom, jer sama riječ "u" koja se nalazi u ovom ajetu nije, u ovom slučaju, priloška oznaka mjesta, nego označava visinu kao i riječ "na". U Kur'anu na više mjesta imam ovakav primjer, npr. kada Faraon kaže: "i po stablima palmi vas razapeti" (20: 71), tj. razapet ćemo vas "na" palme, a ne "u", unutar "palmi. Vjerovanje da se Allah, dž.š., nalazi iznad svega jeste vjerovanje naših uzoritih prethodnika. Nasuprot ovom je mišljenje kasnijih generacija koje kažu da je Allah, dž.š., prisutan na svakom mjestu, bilo mjesto čisto ili ne. Ili, Allah, dž.š., nije iznad, ni ispod, ni desno, ni lijevo, ni ispred, ni iza, ni unutar svijeta, niti izvan njega. Ovo su atributi nepostojećeg. Neka nas Allah, dž.š., sačuva nevjerstva i zablude; a divna li je uputa u vjeri naših uzoritih prethodnika. Kako da ne slijedimo naše uzorite prethodnike, kada su među njima Muhammed, s.a.v.s., njegovi plemeniti ashabi i sretno generacije kojima je sam Poslanik, s.a.v.s., posvjedočio da su sretni. Mi čvrsto vjerujemo da je Allah, dž.š., na nebesima, tj. iznad nebesa, Arša i Kursi, ne pitajući kako, ne uporelujući, ne izjednačavajući, ne komentirajući, ne pripisujući Allahu, dž.š., attribute koji Mu nisu dolični i ni na koji način Njega ne utjelovljujući. Allah je, dž.š., zaista, iznad svega i to odgovara Njegovoj uzvišenosti i veličini. On je sa Svojim uzvišenim atributima uz sva Svoja stvorenja, ma gdje ona bila. Njemu nije ništa slično. On je Onaj Koji najbolje čuje i vidi. O Ti, Koji preokrećeš srca, učvrsti ih na putu Tvoje vjere.

poslati?"; tj. oluju s kamenjem koja će se sručiti na vas, ili kao što je Uzvišeni rekao u drugoj kur'anskoj suri (17:68):

"Zar ste sigurni da vas On neće u zemlju utjerati ili da protiv vas pješčanu oluju neće poslati, pa da onda sebi zaštitnika nećete naći?" (17:68) Ovako se Allah, dž.š., zgražava onih koji nisu zahvalni. Riječi Uzvišenog su:

"Tada biste saznali kakva prijetnja Moja je!", tj. kakva će biti opomena Moja a zatim: **"A poricali su i oni prije njih"**, tj. raniji narodi, **"pa kakva je samo bila kazna Moja!"**, tj. kakva je bila Moja opomena i kažnjavanje koje ih je zadesilo! Zatim Uzvišeni kaže:

"Zar oni ne vide ptice iznad sebe kako raširenih krila lete, a i skupljaju ih?", tj. ponekad lete mašuci krilima kroz zrak, a ponekad skupe jedno a razviju drugo krilo.

"Samo ih drži", tj. u zraku, **"Samo ih Svemilosni drži"**, tj. Allah, dž.š., pticama je potčinio zrak i to je jedan od dokaza Njegove milosti i dobročinstva;

"On, zaista, sve dobro vidi", tj. vidi sve što koristi Njegovim stvorenjima. U istom su smislu i riječi Uzvišenog u drugoj kur'anskoj suri (16:79):

"Zar oni ne vide kako ptice u prostranstvu bez muke lete, njih samo Allah drži. To su, zaista, dokazi ljudima koji budu vjerovali."

أَمْ هَذَا الَّذِي هُوَ جُنْدٌ لَكُمْ يَنْصُرُكُمْ مِنْ دُونِ الرَّحْمَنِ
 إِنَّ الْكَافِرِينَ إِلَّا فِي غُرُورٍ ﴿٢٠﴾ أَمْ هَذَا الَّذِي هَزَقَكُمْ إِنْ أَمْسَكَ
 رِزْقَهُ بَلْ جُبْحًا فِعْتَوْهُ وَنُفُورٍ ﴿٢١﴾ أَمْ مَنْ يَمْشِي مُكِبًّا عَلَى وَجْهِهِ
 أَهْدَىٰ أَمْ يَمْشِي سَوِيًّا عَلَىٰ صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿٢٢﴾ قُلْ هُوَ الَّذِي أَنْشَأَكُمْ
 وَجَعَلَ لَكُمْ السَّمْعَ وَالْأَبْصَارَ وَالْأَفْئِدَةَ قَلِيلًا مَّا تَشْكُرُونَ ﴿٢٣﴾ قُلْ
 هُوَ الَّذِي ذَرَأَكُمْ فِي الْأَرْضِ وَإِلَيْهِ تُحْشَرُونَ ﴿٢٤﴾ وَيَقُولُونَ مَتَىٰ هَذَا
 الْوَعْدُ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٢٥﴾ قُلْ إِنَّمَا الْعِلْمُ عِنْدَ اللَّهِ وَإِنَّمَا أَنَا
 نَذِيرٌ مُّبِينٌ ﴿٢٦﴾ فَلَمَّا رَأَوْهُ زُلْفَةً سَيِّئًا وُجُوهُ الَّذِينَ كَفَرُوا وَقِيلَ هَذَا
 الَّذِي كُنْتُمْ بِهٖ تَدْعُونَ ﴿٢٧﴾

lli, ko je taj koji će biti vojska vaša i vama pomoći, osim Svemilosnog! - Nevjernici su samo u zabludi. /20/ lli, ko je taj koji će vas nahraniti, ako On hranu Svoju uskrati? Ali, oni su uporni u bahatosti i u bježanju od istine. /21/ Da li je na ispravnijem putu onaj koji se idući spotiče ili onaj koji pravim putem uspravno ide?/22/ Reci: 'On sve stvara, daje vam sluh i vid i pamet, a vi se malo zahvaljujete!'" /23/ Reci: 'On vas je po Zemlji

razasuo i pred Njim ćete se sakupiti."/24/ A oni govore: 'Kad će već jednom ta prijetnja, ako istinu govorite?'" /25/ Reci: 'Samo Allah zna! A ja sam dužan samo javno opominjati."/26/ Kad je izbliza ugledaju, jad će prekriti lica onih koji nisu vjerovali i bit će rečeno: 'Evo, Ovo je ono što ste požurivali!'" /27/

Uzvišeni upućuje poziv idolopoklonicima, onima koji mimo Njega obožavaju druga božanstva i od njih traže pomoć i opskrbu i osuđuje njihovo vjerovanje. Allah, dž.š., obavještava da neće ostvariti ono čemu su se nadali i kaže:

"lli, ko je taj koji će biti vojska vaša i vama pomoći, osim Svemilosnog?", tj. osim Allaha, dž.š., vi nećete imati pomagača, zaštitnika i branitelja, pa je zato Uzvišeni rekao: **"Nevjernici su samo u zabludi"**, a zatim:

"lli, ko je taj koji će vas nahraniti, ako On hranu Svoju uskrati?", tj. ko je taj, mimo Allaha, dž.š., ko će vas nahraniti ako vam On uskrati opskrbu?, tj. nejma nikoga, osim Allaha uzvišenog, ko bi vam bilo šta darovao, uskratio, stvorio, opskrbio, pomogao, On je Jedin, Onaj Koji nema saučesnika. Oni to znaju ali i dalje obožavaju božanstva mimo Allaha, dž.š. Zato Uzvišeni kaže **"Ali, oni su uporni"**, tj. istrajni u svom nevjerovanju, grijehu i zabludi, i:

"u bahatosti i u bježanju od istine", tj. u upornosti i mržnji prema Istini tako da ni u svojim posljednjim časima neće čuti Istinu i pokoriti joj se. Zatim Uzvišeni kaže:

"Da li je na ispravnijem putu onaj koji se idući spotiče ili onaj koji pravim putem uspravno ide?", tj. da li je na jasnom i pravom putu na ovom i drugom svijetu? Vjernik će na Sudnjem danu ići ravno po pravom i otvorenom putu ka Džennetu, a nevjernik će naglavačke dospjeti u džehenemsku vatru. Prenosi Imam Ahmed, r.a., čiji se sened veže za Enesa ibn Malika, koji je upitao (484): "Allahov Poslanice kako da shvatimo riječi: 'Ljudi će biti proživljeni naglavačke?' Odgovorio je Poslanik, s.a.v.s.: 'Nije li Onaj Koji ih je postavio na noge, sposoban učiniti da oni idu naglavačke?'" Ovaj se hadis navodi u oba Sahiha. Uzvišeni kaže:

"On sve stvara", tj. stvorio vas je iz ništavila.

"...i daje vam sluh i vid i pamet", tj. pamet i razum,

"a vi se malo zahvaljujete!", tj. rijetko zahvaljujete Allahu, dž.š. Malo ste poslušni i pokorni Njegovim naredbama i često napuštate Njegove zabrane.

"Reci: 'On vas je po Zemlji razasuo'", tj. raspršio i raširio vas je po Zemlji, a razlikujete se po jezicima i drugim osobenostima. **"...i pred Njim ćete se sakupiti"**, tj. sakupit će vas kao što vas je razasuo. Nevjernici govore: **"A oni govore: 'Kad će**

već jednom ta prijetnja, ako istinu govorite?!", tj. kada će već jednom taj Sudnji dan, **"Reci: 'Samo Allah zna!'"**, tj. samo Allah zna kada će se desiti Sudnji dan, a meni je naredio da vas izvijestim o neizbježnosti njegovog događanja: **"A ja sam dužan samo jasno opominjati"**, tj. ja sam vam obavezan dostaviti objavu i ja sam to ispunio. Uzvišeni je rekao:

"Kad je izbliza ugledaju, jad će prekriti lica onih koji nisu vjerovali", tj. kada se nevjernici suoče sa Sudnjim danom i zadesi ih ono što su poricali, to će ih ražalostiti i zadesit će ih Allahova, dž.š., odredba koja ih se nije ticala i na koju nisu računali.

"...a Allah će ih kazniti kaznom kakvu nisu mogli ni slutiti." (39:47) Bit će im rečene ove riječi kao prijekor i poruga:

"Evo, ovo je ono što ste požurivali!", tj. ovo je ono što ste ubrzavali.

قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنِ أَهْلَكْنِي اللَّهُ وَمَنْ مَعِيَ
أَوْ رَحِمْنَا فَمَنْ يُحْيِي الْكَافِرِينَ مِنْ عَذَابِ أَلِيمٍ ﴿٢٨﴾ قُلْ هُوَ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ
وَعَلَيْهِ تَوَكَّلْنَا فَسَتَعْلَمُونَ مَنْ هُوَ فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ ﴿٢٩﴾ قُلْ أَرَأَيْتُمْ
إِنِ اصْبَحَ مَاؤُكُمْ غَوْرًا فَمَنْ يَأْتِيكُمْ بِمَاءٍ مَعِينٍ ﴿٣٠﴾

"Reci: 'Kažite vi meni: ako Allah pošalje smrt meni i onima koji su sa mnom, ili ako nam se smiluje, ko će nevjernike od neizdržljive patnje zaštititi?'" /28/ "Reci: 'On je Svemilosni, u Njega vjerujemo i na Njega se oslanjamo, a vi ćete sigurno saznati ko je u očitoj zabludi.'" /29/"Reci: 'Šta mislite, ako vam vode presuše, ko će vam tekuću vodu dati?'" /30/

Uzvišeni kaže: **"Reci!"**, tj. o Muhammede!, reci onima koji ne vjeruju u Allaha, dž.š., i negiraju Njegove blagodati:

"Kažite vi meni: ako Allah pošalje smrt meni i onima koji su sa mnom, ili ako nam se smiluje, ko će nevjernike od neizdržljive patnje zaštititi?", tj. svejedno je, da li nas Allah, dž.š., kaznio ili nam se smilovao, vama nema spasa od Njegove opomene i žestoke kazne. Očistite se pokajanjem Allahu, dž.š., i vratite se Njegovoj vjeri. Neće vam koristiti želja za našim kažnjavanjem. Zatim Uzvišeni kaže:

"Reci: 'On je Svemilosni, u Njega vjerujemo i na Njega se oslanjamo'", tj. oslonili smo se na Svemilosnog u svim našim postupcima. Zbog toga je Uzvišeni rekao: **"a vi ćete sigurno saznati ko je u očitoj zabludi"**, tj. nama ili vama, vidjet ćemo čiji će biti sretni ishod na ovom ili onom svijetu. Zatim je Uzvišeni rekao ukazujući na Svoju milost: **"Reci: 'Šta**

mislite, ako vam vode presuše", tj. ako vam vode presahnu u zemlji, - **"ko će vam tekuću vodu dati?"**, tj. ko će vam na Zemlji dati vodu izvorsku, tekuću i pitku? Samo je Allah, dž.š., moćan to učiniti iz Svoje milosti i dobrote.

**Kraj sure El- Mulk / Vlast.
Allahu, dž.š., pripada hvala i dobročinstvo.
On daje zaštitu i na Njega se oslanjamo.**